

Α' Φάση: Παιδοκομικοί Σταθμοί και Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών

Συνοπτικά Αποτελέσματα

- Το ποσοστό ιδιωτικών παιδοκομικών σταθμών έναντι του ποσοστού των κοινοτικών/δημοτικών σταθμών είναι δυσανάλογα μεγαλύτερο, όπως δυσανάλογος είναι και ο αριθμός των παιδιών που εξυπηρετείται από τις ιδιωτικές και κοινοτικές/δημοτικές δομές.
- Παρατηρείται σταδιακή αύξηση των Κέντρων Προστασίας και Φροντίδας Παιδιών και στον ιδιωτικό και στον κοινοτικό τομέα μεταξύ 2013 – 2019, ωστόσο ο συνολικός αριθμός παραμένει πολύ χαμηλός.
- Στις ορεινές και απομακρυσμένες από τα κέντρα των πόλεων αγροτικές περιοχές η διαθεσιμότητα υποδομών φροντίδας και απασχόλησης παιδιών είναι σχεδόν ανύπαρκτη.
- Η διασφάλιση καθολικής πρόσβασης των παιδιών στις δομές φροντίδας είναι η μεγαλύτερη πρόκληση του συστήματος φροντίδας στην Κύπρο. Η απουσία της είναι ανάμεσα στους παράγοντες που δημιουργούν το λεγόμενο «Χάσμα Παιδικής Φροντίδας», το οποίο είναι ιδιαίτερα διευρυμένο στην Κύπρο.
- Το μηνιαίο κόστος φροντίδας είναι ιδιαίτερα ψηλό και δυσανάλογο σε σχέση με το ύψος των μισθών σε πολλά επαγγέλματα, ιδιαίτερα αυτό στις ιδιωτικές δομές φροντίδας.
- Το ωράριο λειτουργίας των παιδοκομικών σταθμών κατατάσσεται ανάμεσα στα σοβαρότερα προβλήματα για τους γονείς, οι οποίοι εργάζονται με μη συμβατά ωράρια και βάρδιες εργασίας. Πολλοί γονείς αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα επαγγέλματά τους ή να προσφύγουν σε άτυπες μορφές παιδικής φροντίδας, ή/και στα κοινωνικά επιδόματα.
- Η εξισορρόπηση επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και οι δομές φροντίδας παιδιών είναι συγκοινωνούνται δοχεία, το ένα επηρεάζει το άλλο και χωρίς την αντιμετώπιση του ενός δεν μπορεί να σημειωθεί πρόοδος στο άλλο.
- Η ποιότητα υπηρεσιών παιδικής φροντίδας στην Κύπρο από τους παιδοκομικούς σταθμούς και τα Κέντρα Προστασίας και Φροντίδας Παιδιών έχει βελτιωθεί σημαντικά. Ωστόσο, παραμένουν σημαντικές προκλήσεις ανάμεσά τους η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών από επαγγελματίες και η συνεχιζόμενη κατάρτιση του προσωπικού.
- Ανάμεσα στους ανασταλτικούς παράγοντες ανάπτυξης του συστήματος φροντίδας είναι οι συντηρητικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν, η έλλειψη οράματος για ανάπτυξη Σχεδίων Δράσεως, η άγνοια ή/και η υποτίμηση των θετικών επιπτώσεων που μπορεί να επιφέρει η επένδυση στο σύστημα φροντίδας σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο και η απουσία συντονιστικών δράσεων ανάμεσα στους κοινωνικούς εταίρους.
- Τα πλεονεκτήματα που μπορεί, δυνητικά, να προκύψουν από την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος παιδικής φροντίδας είναι πολλαπλά και εκτείνονται σε διάφορα επίπεδα: εξισορρόπηση επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, μείωση του χάσματος αμοιβών μεταξύ αντρών και γυναικών, αύξηση της γυναικείας απασχολησιμότητας, πληρέστερες ποιοτικές υπηρεσίες μέριμνας και φροντίδας των παιδιών και μείωση του ποσοστού παιδικής και γυναικείας φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για το 2019 επαναλαμβάνουν ότι η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στην Κύπρο έχει καταστεί λιγότερο προσιτή ως επακόλουθο της μείωσης μισθών κατά την οικονομική κρίση, οι οποίοι δεν σημειώνουν ανάλογη αύξηση με τα τροφεία. Οι συστάσεις του Συμβουλίου είναι ξεκάθαρες «αύξηση στην οικονομικά προσιτή προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα».

Η Ευθύνη Παιδικής Φροντίδας και Μέριμνας: Γονείς έναντι Πολιτείας

Η συντριπτική πλειοψηφία των παιδιών εξυπηρετείται από τους ιδιωτικούς παιδοκομικούς σταθμούς, η οποία αυξάνεται σταθερά ανά έτος. Ο μέσος όρος του συνόλου των παιδιών που εξυπηρετείται από τους ιδιωτικούς σταθμούς είναι στο 82,35% έναντι του 17,35% των κοινοτικών/δημοτικών σταθμών. Ο μέσος όρος μηνιαίου κόστους στους ιδιωτικούς ανέρχεται στα 300 ευρώ και στους κοινοτικούς/δημοτικούς στα 238 ευρώ. Επίσης, παρατηρείται ανεπάρκεια δομών και στον ιδιωτικό και στον κοινοτικό τομέα

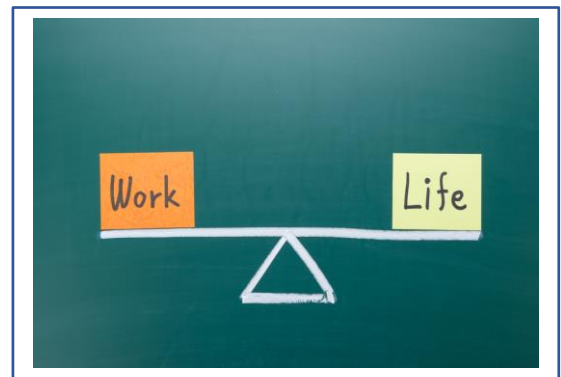

για παιδιά 0 - 3 χρόνων και ως αποτέλεσμα οι γονείς αποτείνονται αναγκαστικά στις άτυπες μορφές φροντίδας παιδιών, γεγονός το οποίο μπορεί να αποβεί εις βάρος των παιδιών. Τα ευρήματα εισηγούνται ότι από τις υπάρχουσες δομές παιδοκομικών σταθμών εξυπηρετείται μόνο το 36,67% του συνόλου των παιδιών στην ηλικιακή ομάδα 0 – 4 χρόνων που ζουν στην Κύπρο. Το ποσοστό που εξυπηρετείται από τις δημοτικές/κοινοτικές δομές, οι οποίες είναι οικονομικά πιο προσιτές, είναι μόλις στο 6,24% του συνόλου των παιδιών στην ίδια ηλικιακή ομάδα. Οπότε, η ανυπαρξία κρατικών δομών φροντίδας, το πολύ υψηλό κόστος φροντίδας στις υπάρχουσες δομές και η απουσία ρυθμίσεων για την εξυπηρέτηση εργαζόμενων γονέων που εργάζονται με μη συμβατά ωράρια εργασίας ρίχνει το μεγαλύτερο βάρος ευθύνης φροντίδας παιδιών στους γονείς. Η ευθύνη της Πολιτείας, η οποία απορρέει μέσα από τις υποχρεώσεις της ως Κράτος Μέλος της ΕΕ και των ΗΕ, για προσιτή πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα για όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά που ζουν στην Κύπρο, θα πρέπει να γίνει συνείδηση και να εφαρμοστεί με αποτελεσματικές πολιτικές. Η Ευθύνη αυτή επισημαίνεται, εξ άλλου, και στις παρατηρήσεις και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η Κύπρος είναι ανάμεσα στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, τα οποία δεν διασφαλίζουν ‘καθολική πρόσβαση των παιδιών’ στις δομές φροντίδας από μικρή ηλικία. Το λεγόμενο «χάσμα παιδικής φροντίδας» δημιουργείται από την περιορισμένη άδεια μητρότητας, τη μη διασφάλιση καθολικής πρόσβασης των παιδιών στις δομές φροντίδας και την ανεπάρκεια υποδομών, τα οποία καθορίζουν και τα ψηλά ποσοστά άτυπης φροντίδας στον τόπο.

Υπηρεσίες Φροντίδας Παιδιών και Εξισορρόπηση Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ζωής

Τα ευρήματα της έρευνας, τα οποία είναι σε συνάρτηση με διάφορες άλλες ευρωπαϊκές και πρόσφατες διεθνείς μελέτες, καταδεικνύουν με τον πιο πασιφανή τρόπο την αλληλεξάρτηση την οποία έχει η διαθεσιμότητα/προσβασιμότητα σε υποδομές φροντίδας παιδιών με την εξισορρόπηση της επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής: τα δύο δρουν ως συγκοινωνούντα δοχεία, χωρίς την επίτευξη του ενός δεν μπορεί να επιτευχθεί ο άλλος στόχος. Το φαινόμενο αφορά και τα δύο φύλα όμως οι γυναίκες, οι οποίες έχουν αυξημένες ευθύνες φροντίδας έναντι των συζύγων τους, επηρεάζονται περισσότερο. Η αδυναμία πρόσβασης σε οικονομικά υποφερτές υποδομές παιδικής φροντίδας είναι

συνδεδεμένη με σωρεία κοινωνικών προβλημάτων και προσδιορίζει την πολυπλοκότητα του θέματος, την ίδια στιγμή, όπως είναι: η αύξηση του ποσοστού των γυναικών στην αγορά εργασίας, η ισότητα μεταξύ αντρών και γυναικών στην εργασία, η υποτίμηση της γυναικείας απασχόλησης και ο κάθετος επαγγελματικός διαχωρισμός, Επίσης, η αδυναμία αυτή είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συμμετοχή των γυναικών στα κοινωνικά, πολιτικά και συνδικαλιστικά δρώμενα του τόπου. Ένας μεγάλος αριθμός γυναικών, ο οποίος δυσκολεύεται να ισορροπήσει επαρκώς την εργασία και την προσωπική ζωή, καταφεύγει στην ημι-απασχόληση, σε επισφαλή θέσεις εργασίας ή και στα κρατικά επιδόματα: δηλαδή σε μορφές εργασίας που αποδίδουν τα

χαμηλότερα των εισοδημάτων και χωρίς εργασιακά δικαιώματα και ευκαιρίες ανέλιξης. Μ' αυτό τον τρόπο, δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος εξάρτησης των γυναικών, ο οποίος τις εμποδίζει να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά, να ανελιχθούν σε ψηλότερες θέσεις εργασίας και να αναγνωριστούν ως κοινωνικά δρώντα υποκείμενα. Εξ ου, τα δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας επιβεβαιώνουν ότι ο γυναικείος πληθυσμός είναι αυτός που επηρεάζεται περισσότερο από το φαινόμενο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Τα ευρήματα της έρευνας αναδεικνύουν ότι, η μεγαλύτερη πρόκληση για την αναβάθμιση της ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρετε από τους Παιδοκομικούς Σταθμούς και Κέντρα Προστασίας και Εξυπηρέτησης Παιδιών και στον ιδιωτικό και στον κοινοτικό τομέα είναι η παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών (λ.χ., λογοθεραπεία, φυσιοθεραπεία, ειδική εκπαίδευση, παιδο-ψυχολογία, εργατοθεραπεία) στα παιδιά που έχουν ανάγκη από τέτοιες υπηρεσίες κατά τις ώρες που εξυπηρετούνται από τα εν λόγω Κέντρα και Σταθμούς.

Επηρεαζόμενος Πληθυσμός

Η πρόσβαση ή η ανεπάρκεια πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές δομές παιδικής φροντίδας δεν επηρεάζει, όπως είναι αναμενόμενο, όλες τις κοινωνικές ομάδες ή όλες τις γυναίκες με τον ίδιο τρόπο. Μια από τις ομάδες που επηρεάζεται περισσότερο είναι οι μονογονεϊακές οικογένειες, οι οποίες οικογένειες στη συντριπτική τους πλειοψηφία ηγούνται από γυναίκες. Οι μόνοι γονείς και οι μόνες μητέρες, ιδιαίτερα, είναι πραγματικά αντιμέτωποι με την ισορροπία φροντίδας των παιδιών, τα ωράρια εξυπηρέτησης από τους σταθμούς και το κόστος φροντίδας στο σύνολό τους. Ιδιαίτερα προβλήματα,

όμως, αντιμετωπίζουν οι μόνες μητέρες οι οποίες εργάζονται αποσπασματικά, δεν έχουν επαρκή ή διαθέσιμα κοινωνικά υποστηρικτικά δίκτυα στις περιοχές που ζουν και δεν λαμβάνουν, για τον ένα ή τον άλλο λόγο, τη διατροφή από τους πρώην συζύγους τους, η οποία καθορίζεται δικαστικά. Επιπρόσθετα, οι οικογένειες που ζουν σε ορεινές ή σε απομακρυσμένες από τα κέντρα των πόλεων αγροτικές περιοχές είναι μια από τις ομάδες που επηρεάζεται αρνητικά από τη μη διαθεσιμότητα υποδομών φροντίδας, οι οποίες ταυτόχρονα βρίσκονται αντιμέτωπες με το δίλημμα της εγκατάλειψης της υπαίθρου. Συνοπτικά, οι άλλες κοινωνικές ομάδες που επηρεάζονται περισσότερο από την ανεπάρκεια προσιτής πρόσβασης παιδικής φροντίδας είναι: οι πολυμελής οικογένειες, οι γονείς που εργάζονται με μη συμβατά ωράρια εργασίας και βάρδιες εργασίας, οι οικογένειες με παιδιά με αναπηρίες και ιδιαιτερότητες, οι οικογένειες με μεταναστευτική βιογραφία, οι οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα και σε επαγγέλματα χαμηλής εισοδηματικής απόδοσης και οι γυναίκες που έχουν επιπρόσθετες ευθύνες φροντίδας των ηλικιωμένων γονέων ή στενών συγγενικών τους προσώπων.

Ανασταλτικοί Παράγοντες Ανάπτυξης του Συστήματος Παιδικής Φροντίδας

Οι παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος φροντίδας και προστασίας παιδιών στον τόπο ποικιλούν και εντοπίζονται σε διαφορετικά επίπεδα. Συνοπτικά αναφέρονται οι εξής ανασταλτικοί παράγοντες:

1. Η έλλειψη οράματος, πολιτικής βούλησης και σχεδίων δράσεως ως προς την ανάπτυξη ενός σύγχρονου και καινοτόμου συστήματος παιδικής φροντίδας,

2. Αναποφασιστικότητα των κυβερνήσεων για υιοθέτηση πολιτικών που σχετίζονται με την παιδική φροντίδα και το κόστος φροντίδας: δημογραφικό πρόβλημα.
3. Η άγνοια ή/και η υποτίμηση των θετικών επιπτώσεων που μπορεί να προκύψουν δυνητικά από ένα ολιστικό σύστημα παιδικής φροντίδας,
4. Η απουσία συστηματικής επιστημονικής έρευνας και μελέτης ως προς τη διάθεση υπηρεσιών και των αναγκών φροντίδας που υπάρχουν στην κάθε κοινότητα,
5. Η απουσία συντονισμού και ενεργοποίησης των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τη σύσταση προτάσεων, την ανάληψη θετικών δράσεων και την εξάσκηση παρασηνιακής πίεσης,
6. Ο περιορισμός εξουσιών και η ανεπαρκής οικονομική στήριξη της τοπικής αυτοδιοίκησης από το κεντρικό κράτος, και,
7. Η νοοτροπία η οποία επικράτησε στην Κύπρο για δεκαετίες για το ότι η κύρια ευθύνη φροντίδας των παιδιών βαρύνει τις γυναίκες, των οποίων η θέση βρίσκεται στο σπίτι για να φροντίζει τα παιδιά αντί στην αγορά εργασίας και την παραγωγή.

Η επέκταση των υποδομών φροντίδας και μέριμνας των παιδιών δεν θα πρέπει να θεωρείται ως κόστος για το κράτος αλλά ως κοινωνική επένδυση που δίνει έναυσμα για την πλήρη απασχόληση των γυναικών με καλύτερα αποτελέσματα στην οικονομία από ότι οι επενδύσεις που γίνονται στις υλικές/φυσικές υποδομές..

Πλεονεκτήματα που Προκύπτουν από την Ανάπτυξη του Συστήματος Φροντίδας

Τα πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν, δυνητικά, από την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου μοντέλου παιδικής φροντίδας εκτείνονται σε πολλούς τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας του τόπου και σε πολλές και διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Ένα τέτοιο μοντέλο θα μπορούσε να βοηθήσει:

- Στην επίτευξη των εθνικών μας στόχων σε σχέση με την ‘Ατζέντα για Βιώσιμη Ανάπτυξη’ (2015) των Ηνωμένων Εθνών,
- Στη συμμόρφωση με τις συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2019) σε σχέση με την παροχή οικονομικά προσιτής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας,
- Στη συμβατότητα με τη Χάρτα των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της 11^{ης} αρχής του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων που ορίζει ότι όλα

τα παιδιά έχουν ΔΙΚΑΙΩΜΑ σε οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας φροντίδα,

- Στην εξισορρόπηση επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, στην αύξηση της γυναικείας απασχόλησης, σε χαμηλότερα ποσοστά εξάρτησης των γυναικών από τα κοινωνικά επιδόματα, στη μείωση τους χάσματος αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην ισορροπημένη εκπροσώπηση αντρών και γυναικών στην εργασία,
- Στην αύξηση της προσφοράς εργασίας και θέσεων εργασίας, ως αποτέλεσμα μια ενδεχόμενης επένδυσης,
- Στη μείωση του ποσοστού γυναικείας και παιδικής φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού,
- Στην ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών φροντίδας παιδιών και στην πληρέστερη συναισθηματική, κοινωνική, ηθική, γνωστική και ψυχοκινητική ανάπτυξή τους, και
- Στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των υφιστάμενων δομών παιδικής φροντίδας.

Η ανάγκη για συστηματική συνεχιζόμενη κατάρτιση των παιδαγωγών που εργάζονται σε Παιδοκομικούς Σταθμούς και Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών και στον κοινοτικό και στον ιδιωτικό τομέα είναι ανάμεσα στα σοβαρότερα ζητήματα που αναδεικνύουν οι ίδιες οι διευθύνσεις των σταθμών και κέντρων που συμμετείχαν στην έρευνα.

Είκοσι + μία Προτάσεις Πολιτικής

Ένας από τους σημαντικούς στόχους που έθεσε το Έργο αυτό εξ αρχής ήταν και η παραγωγή προτάσεων πολιτικής, οι οποίες δυνητικά μπορούν να βοηθήσουν στην αναβάθμιση του συστήματος παιδικής φροντίδας και μέριμνας στον τόπο μας. Οι προτάσεις είναι προϊόν επεξεργασίας των βασικών αποτελεσμάτων και ευρημάτων της έρευνας και των εισηγήσεων που καταγράφηκαν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα: γονείς με παιδιά σε δομές φροντίδας, διευθύνσεις παιδοκομικών σταθμών και κοινωνικούς εταίρους. Οι προτάσεις πολιτικής αποτίνονται προς διάφορες κατευθύνσεις και επίπεδα διακυβέρνησης. Παρόλο ότι ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός, έχουμε την πεποίθηση ότι μπορεί να αποτελέσει μια γερή βάση για την αναβάθμιση των υπηρεσιών αυτών, ένα εφαλτήριο για τη δημιουργία ενός ολιστικού και συμπεριληπτικού συστήματος παιδικής φροντίδας και μέριμνας.

1. Εκπόνηση ενός περιεκτικού και συμπεριληπτικού Σχεδίου Δράσης. Συντονισμός ενεργειών από το Υπουργείο Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και με τη συμμετοχή των Ανεξάρτητων Αρχών, των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.
2. Επιβάλλεται, ταυτόχρονα, παράλληλη διερεύνηση της δυνατότητας στήριξης του Σχεδίου Δράσεως από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία.
3. Κατάρτιση της εθνικής στρατηγικής για το δημογραφικό πρόβλημα, το οποίο σχετίζεται άμεσα και με τα θέματα φροντίδας παιδιών και το κόστος φροντίδας.
4. Άμεση προώθηση των διαδικασιών για την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών κοινωνικής ευημερίας, την αύξηση του αριθμού των κοινωνικών λειτουργών και την κατανομή των λειτουργών σε περιφερειακό επίπεδο για εξατομικευμένη εξυπηρέτηση των εύάλωτων ομάδων.
5. Εκπόνηση σχεδίου για ενιαία συνεχιζόμενη κατάρτιση των παιδαγωγών στα κρατικά, κοινοτικά και ιδιωτικά κέντρα φροντίδας από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη βάση των αναγκών συνεχιζόμενης κατάρτισης των παιδαγωγών.
6. Εκπόνηση προγράμματος για την κατάρτιση όλων των βοηθών παιδαγωγών που πρωτο-εισέρχονται στον τομέα της παιδικής φροντίδας από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΑνΑΔ).
7. Επιδότηση των οικονομικά εύάλωτων οικογενειών, οι οποίες δεν εξασφαλίζουν θέσεις στις κρατικές δομές, για τα τροφεία των παιδιών τους στις ιδιωτικές και κοινοτικές δομές.
8. Οικονομική στήριξη των κοινοτικών κέντρων/σταθμών για αναβάθμιση των κτηριακών εγκαταστάσεών τους και του υλικο-τεχνολογικού εξοπλισμού τους για να καταστούν ανταγωνίσιμα έναντι των ιδιωτικών δομών.
9. Απόδοση περισσότερων εξουσιών και χρηματοδότηση στην τοπική αυτοδιοίκηση για δράσεις επέκτασης των υπηρεσιών φροντίδας που προσφέρουν.
10. Στήριξη των αγροτικών, ορεινών και απομακρυσμένων περιοχών για δημιουργία νέων δομών τοπικά ή περιφερειακά. Καινοτόμες πρωτοβουλίες όπως η συστέγαση δομών για παιδιά και απασχόλησης ηλικιωμένων μπορεί να καταστούν πρότυπα.
11. Οικονομική στήριξη κοινοτικών και ιδιωτικών δομών για την επέκταση των δομών φροντίδας για παιδιά 0 – 3 χρόνων, όπου εντοπίζεται και το μεγαλύτερο πρόβλημα.
12. Επέκταση των ωραρίων εξυπηρέτησης παιδιών από όλες τις δομές, προσαρμοσμένη στις τοπικές ανάγκες για την εξυπηρέτηση των γονέων που εργάζονται με μη συμβατά ωράρια απασχόλησης.
13. Ενθάρρυνση για στενότερη συνεργασία μεταξύ γονέων, διευθύνσεων δομών και παιδαγωγών. Δραστικότερη εμπλοκή των γονέων στην εκπαίδευση και φροντίδα των παιδιών τους από τις δομές, οι οποίοι συχνά κατέχουν πληροφορίες για τις αδυναμίες και δυνατότητες των παιδιών τους που είναι δύσκολο να εντοπιστούν από τις δομές. Αντίστροφα, οι παιδαγωγοί μπορεί να μεταφέρουν γνώση για τα παιδιά στους γονείς που είναι δύσκολο να εντοπιστεί από τους ίδιους.
14. Δημιουργία φόρουμ μεταξύ των παιδαγωγών του ιδιωτικού, κρατικού και κοινοτικού τομέα με στόχο τη συστηματική επικοινωνία, ανταλλαγή απόψεων, καθορισμό αναγκών και διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης για την ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών σε όλες τις δομές.
15. Συντονισμένη δράση των κοινωνικών εταίρων (συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις) των ΜΚΟ και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτικών για υποβολή προτάσεων και άσκηση παρασκηνακικής πολιτικής.
16. Στήριξη των συνδικαλιστικών και εργοδοτικών οργανώσεων για να αναλάβουν πρωτοβουλίες δημιουργίας νέων δομών σε χώρους με μεγάλη συγκέντρωση εργαζομένων.

17. Στήριξη των νέων αποφοίτων παιδαγωγικής και βρεφοκομικής επιστήμης για δημιουργία νέων δομών με πιο απλουστευμένες διαδικασίες.
18. Αξιοποίηση του πρόσφατου νόμου για τις κοινωνικές επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέων δομών παιδικής φροντίδας και απασχόλησης.
19. Ανάλυση ενημερωτικής εκστρατείας από το Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού για ενημέρωση του κοινού και των γονέων για το ΔΙΚΑΙΩΜΑ των παιδιών στην πρόσβαση και την ποιοτική προσχολική φροντίδα και εκπαίδευση.
20. Ανάλογες δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης του κοινού για τα θέματα συσχετισμού της ανεπάρκειας των δομών και της εξισορρόπησης επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής από τα Γραφεία των Επιτρόπων Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ισότητας των Φύλων.
21. Η εξάσκηση παρασκηνιακής πολιτικής από τις ίδιες τις Επιτρόπους Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ισότητας των Φύλων προς τα Κέντρα Λήψεως Αποφάσεων είναι καθοριστικής σημασίας για την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση του συστήματος παιδικής φροντίδας και μέριμνας.

Ταυτότητα Έργου:

- **Αναθέτουσα Αρχή:** Γραφείο Γυναικών Εργατοϋπαλλήλων ΠΕΟ
- **Στήριξη:** Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και Παγκύπρια Εργατική Ομοσπονδία (ΠΕΟ)
- **Υλοποίηση:** Ινστιτούτο Εργασίας Κύπρου (INEK-ΠΕΟ)
- **Ερευνητικές Δραστηριότητες:**
  1. Προσωπικές εις βάθος συνεντεύξεις με κοινωνικούς εταίρους και προσωπικότητες που ασχολούνται με τα θέματα προστασίας και φροντίδας παιδιών
  2. Ποσοτική έρευνα τύπου survey με διευθύνσεις παιδοκομικών σταθμών – Παγκύπρια κάλυψη
  3. Ποσοτική έρευνα τύπου survey με γονείς με παιδιά σε δομές φροντίδας – Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα και Πάφος
  4. Έρευνα γραφείου
- **Συμμετοχή:**
  - ο Σαράντα-δύο (42) παιδοκομικοί σταθμοί (20 Λευκωσία, 10 Λεμεσός, 5 Λάρνακα, 4 Πάφος & 3 Αμμόχωστος),
  - ο Εβδομήντα-δύο (72) γονείς με παιδιά σε δομές φροντίδας (29 Λευκωσία, 13 Λάρνακα, 17 Λεμεσός & 13 Πάφος),
  - ο Έντεκα (11) προσωπικές συνεντεύξεις με αντιπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και Ανεξάρτητων Αρχών.

Συντονιστής Έργου:
Δρ. Λουκάς Αντωνίου
Επικεφαλής Τμήματος Ισότητας,
Ινστιτούτο Εργασίας Κύπρου (INEK-ΠΕΟ)

Στοιχεία Επικοινωνίας:
Loucas.antoniou@inek.org.cy
Τηλ: 22877673
Διεύθυνση: Αρχέρμιον 29,
1045 Λευκωσία

Με τη στήριξη του
Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
και της
Παγκύπριας Εργατικής Ομοσπονδίας
(ΠΕΟ)